

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl.40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 80.

V Ljubljani, v sredo 8. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Ureditev uradniških plač in profesorji.

Dne 26. marea je vlada predložila državnemu zboru novo ureditev plač državnih uradnikov, učiteljev in slug. Bodisi, da bi se po tej predlogi vsem drugim plače res tako zboljšale, da zasluži predloga slavo, ki jo pojo ministerstvu vladni listi, toda jednemu delu profesorjev bi nameravana ureditev plač prizadjala velike krivice. Po vladni predlogi se namreč v bodoče ločijo srednješolski in učiteljski profesorji, ki služijo v deželnostolnih mestih, in taki, ki služijo v nedeželnostolnih mestih. „Stolnomestni“ profesorji naj bi po novem zavzemali „višjo plačilno stopinjo“ s temeljno plačo 1400 gl., „malomestni“ profesorji pa „nižjo plačilno stopinjo“ s temeljno plačo 1200 gl. na leto. V tem razlikovanju temeljnih plač tiči mnogo krivic.

Pred vsem je tako razlikovanje plač poniževalno za one, ki so na nižji plačilni stopinji, ko so vendar kvalifikacije in dolžnosti vseh jednake. Vsled „višje“ in „nižje“ plačilne stopinje se bodo tudi profesorji kmalu začeli smatrati za „višje“ in „nižje“ glede na sposobnost: stolnomestni profesor bode sam po sebi veljal za sposobnejšega, malomestni pa za manj sposobnega, dasi v resnici ni nobene razlike med njima.

Sklicevati se na draginjski razloček stolnih in malih mest, ne gre, ker so za ta razloček že aktivitetne doklade različne po raznih mestih in znašajo po velikosti mest za IX. čin. razred 500, 300, 250, 200 gl., za VIII. čin. razr. pa 600, 360, 300, 240 gl. Če je še kaj razločka v draginji, naj bi se pa te doklade pravično uredile. Sicer pa je zelo zelo varljivo domnevati, da se živi v malih mestih Bog zna kako po ceni. Konkreten vzgled iz naših krajev nam pokaži resnico tega. V „stolni“ Ljubljani stane (v hotelu Lloyd) kosilo, obstoječe iz juhe, govedine in prikuhe 26 kr., v „malem“ Kranju pa 30 kr.! Za profesorsko stanovanje se plača v Kranju že sedaj do 240 gl. Izvestno pa bode ta

številka glede na pomanjkanje stanovanj poskočila na 300, predno bode nova gimnazija popolna! Odločno dražji so v malih mestih snovi za obleko, oblečne drobnarije, specerijske in kolonijalne reči, ker se dovažajo večinoma preko stolnih mest. Zlasti pa je draginja v onih „malih“ krajih, kamor zahajajo letoviščarji. In koliko pa je tudi potrebnih rečij, ki se v malem mestu sploh ne dobé in po katere se je treba voziti v stolna mesta. V večjem mestu se dalje veliko lažje živi skromnejše, ker se posameznik poizgubi, v malem mestu pa te vežejo večje reprezentacijske dolžnosti in paziti ti je skrbno povsod na dostojanstven nastop, ker si vedno podvržen ostri malomestni kritiki.

Duševna vedrila, budila in krepila, kakeršna nam dajejo gledališča, koncerti, znanstvena predavanja, knjižnice, muzeji, izložbe itd. so možna le v stolnem mestu, in deželan, ki noče zaostati v omiki, mora tja pohajati, mora sam kupovati dragih knjig, časnikov itd., kar je vse združeno z občutnimi troški. Ali pa bodi malomestni profesor brez teh vadril in krepil? No, potem mora zaostati v omiki, a ž njim bode zaostal tudi zavod, kjer uči: nižja plačilna stopinja, nižja omika učiteljev, nižja vrednost zavodov!

Kdor ima otroke, jih v malem mestu vzgaja veliko težje. Zlasti deklice mora pošiljati v stolno mesto; a tudi pri dečkih noče nihče izobrazbe omejiti na šolo, ampak vsakdo jih želi izuriti še v družih strokah, n. pr. v glasbi, v modernih jezikih itd. To pa zopet ni drugje možno nego v stolnem mestu.

Gledé na te in še mnoge druge ugodnosti stolnih mest vsakdo tudi pod sicer enakimi pogoji raje biva v večjem nego v malem mestu. Nasprotno pa bi marsikdo iz zdravstvenih razlogov morebiti raji bil na deželi, a za naprej ga bo strašila nižja plačilna vrsta in ž njo združena — inferijornost.

Kaj pa bode posledica vsemu temu? Želja, priti v stolno mesto, bode odslej tem večja, in vsakdo si bode na vse mogoče načine trudil, da se mu izpolni ta želja. Pri tem trudu pa se bodo seveda vzbujale človeške strasti, porajala in vzgajala se bode

breznačajnost, s kratka: na stečaj se bodo odprla vrata najgršjemu lovu po protekciji. Kje bode pri tem notranja zadovoljnost, kje duševni mir, ki sta pri pouku tako potrebna? Učitelj, ki bodi mladini vzor značajnosti, bode kar čez dan zajet v silni tok razbrzdanih strastij in vse bode poskusil, samo da si izbriše s čela sramotilni pečat inferijornosti. In kaj tacega naj bi se vendar odvrčalo od šole, ki ni samo strokovni zavod, ampak prava vzgojevalnica.

Pa recimo, da bodo v stolna mesta premeščani res sami najboljši učitelji prav zaradi svojih sposobnostij in se bo to smatralo kot nekak zaslužen advancement; ali kaj pa zavodi po malih mestih, ali ne bodo ti hudo trpeli, ker bodo na njih ostali zgolj slabi učitelji in pa začetniki? Malomestni zavodi bodo kmalu veljali za manj vredne, bodo zavodi nižje vrste v popolnem soglasju z nižjo plačilno stopinjo njih učiteljev. Marsikateri tak zavod bode tudi poginil, in škodo bode trpelo dotično mesto. — Toda kdo jamči, da bodo v stolnico prihajali samo najzaslužnejši učitelji? Večinoma bodo pač prihajali le tisti, ki bodo imeli več protekcije in pa dovolj kosmato vest za vse spodobne in nespodobne korake, za vsa plemenita in neplemenita sredstva, katera bodo uporabljali, samo da prehitijo tovariša. Kako bode to bolelo po krivem prehiteneu, kateri se po vsem čuti sposobnega, toda je za podle čine prepošten in preznačajan! Ali naj se res vzgaja tako izpodrivanje v stanu, ki je doslej veljal za uzorno čistega? Pa ne da bi bila koga zbudila dosedanja prevelika pohlevnost, skromnost in poštenost tega stanu?

Povišanje temeljne plače malomestnega profesorja je dalje v primeri z vsemi družimi uradniki najneznatniše, ker znaša komaj po 60 gl. na leto! Do sedaj je imel profesor temeljne plače 1000 gl. in subsistenčnih doklad 100 gl., odslej pa naj bi imel 1200 gl., toda brez subsistenčnih doklad. Toraj bi znašalo zboljšanje za 100 gl. Ali po novem penzijskem zakonu bo treba za penzijo plačevati po 3%, t. j. v tem slučaju 36 gl., česar prej ni bilo, in ker bodo vsled večje plače tudi navadni

LISTEK

Skopuhov sin.

Povest iz življenja. Spisal Rajko E.
(Dalje.)

Kmalu pridejo do sodnikovega stanovanja. Sodnik je segel ravno v omaro in zdajci postavi na mizo majhno, zapečateno skrinjico.

Lucijan hlastno seže po nji. S tresočo roko razdrobi pečate in jo odpre. Notri je več starih papirjev, na vrhu teh papirjev pa leži bel listek. Skoro nehoté mu seže roka po njem. Na njegovem kakor na sodnikovem obrazu se čita zanimanje in radovednost. Lucijan bere:

„Sin moj! Ne čudi se, da sem zapustil svoje imetje muzeju, kajti učenosti mora človek žrtvovati vse, kar ima. Ti si preskrbljen, tebi bi morda denar več škodoval kot koristil. Torej se ne čudi in ne huduj se volji tvojega očeta

Avrelija Korvina.“

Zadnje besede je bral skoro brezglasno. Zdelo se mu je, da mu zastaja sapa in kri. Bled je bil

kakor stena in za mizo se je prijel, da se ni zgrudil na tla.

Sodnik je stal v prvem trenutku nem in trd poleg mize, kakor okamenel. Potem pa se zgane, kakor da bi ga kaj pičilo in vpraša s hripavim glasom: „Za Boga svetega, Lucijan, kaj je mislil vaš oče? ... Toda kaj hočemo, ne žalostite se, oglejmo si druge papirje.“

Lucijan nemo prikima.

In razbrskala in razmetala sta ostale listine, pa našla nista drugega, kakor oporoko, da pripada vse premoženje in sploh vse imetje rajnega Avrelija Korvina mestnemu muzeju. Lucijanu je bilo kakor v hudih sanjah. Sumelo in hrumelo mu je v glavi in tema se mu je delala pred očmi. Torej tako so se spolnile njegove nade? — Oj bridka prevara!

Zaman je skušal sodnik utolažiti nesrečnega mladeniča; zaman mu je pravil, da navzlic očetovi oporoki lahko dobi sodnijskim potom nekako odškodnino, in ko bi je prav ne dobil, da tudi brez teh denarjev srečno in zadovoljno živi — saj sreča ne tiči v bogastvu, — mladenič je le srpo zrl predse, včasih se je pa zasmijal kakor blazno.

Pomilovaje ga je gledal sodnik. Naposled mu pravi: „Dragi prijatelj! Vidim, da ste v hudem položaju. Zatorej vas prijateljsko povabim, da ostanete tu pri nas, dokler se vam ne zacelijo dušne rane. Storimo vse, da vas razvedrilo in da vam zopet pomoremo do sreče in zadovoljnosti.“

„Oh, dragi gospod sodnik! Stotera hvala za vašo blago ponudbo. Toda žal. Se danes moram odpotovati, še danes nazaj v mesto, proč iz tega nesrečnega kraja ...“

„Danes? Ostanite vendar do ju ...“

„Nemogoče! Glejte, večeri se že in danes po noči odidem. Torej še enkrat tisočera hvala za vse, gospod sodnik, zdravstvujte, nemudoma moram oditi!“

„Tako? Tako hitro? Kam vendar?“

„Brez odloga! Imam opravkov, silnih opravkov.“

„Bog vas spremljaj in vas varuj vsega hudega,“ pravi stari gospod in skrbno in nemirno gleda za mladeničem, ki se je hitro izgubil v večernem mraku.

(Dalje sledi.)

davki veći, zato zboljšanje temeljne plače res ne preseže 60 gld., kar ni v nobenem razmerju s sedanjem draginjo in s povišanjem plač vsem drugim uradnikom. Vsem drugim uradnikom IX. čin. razreda se je namreč, odštevši doklade, povišala plača brez izjeme za 300 gl., ker so prej imeli 1100, 1200, 1300 gld., sedaj bodo imeli 1400, 1500, 1600 gl. na leto!

Najbridkejša pa je pri tem, če vladna predloga postane zakon, da se bo s takim neznatnim priboljškom (60 gl.) zadovoljiti treba več desetletij. Doslej so imeli profesorji vsaj nado, da se jim materialno stanje izdatno zboljša. (Dalje sledi.)

Odpor proti milenijskim svečanostim.

Iz Zagreba, 1. aprila.

Milenijska razstava in še bolj dotične svečanosti v Budimpešti imajo več protivnikov, nego se je spčetka mislilo. Češki časopisi pišejo odprto proti tej razstavi ter pozivljejo češki narod, naj se je ne udeleži, kajti Mažari to ne zaslužio. Njim niso vsi drugi narodi v našej monarhiji nič, pa so pokazali to tudi s tem, da niso lanskega leta hoteli obiskati krasne narodopisne razstave v Pragi, premda so Čehi pred par leti obrtno razstavo v Budimpešti počastili v velikem številu. Tudi Nemci, sicer verni drugi v boju proti Slovanom, ne marajo mnogo za to razstavo, posebno odkar je Lueger začel poštno borbo proti mažarskej premoči. Seveda se Mažari z druge strani trudijo, da po podkupljenem časopisju in po svojih agentih nagovarjajo zunanji svet, da se v čim večjem številu udeleži te mažarske razstave. Koliko sveta bodo na ta način privabili v mažarsko prestolnico, ne moremo presoditi, toliko pa moremo reči, da bodo vsi trezni ljudje ostali raje doma, nego da gredo giedat za skup denar to, kar so mogli videti v mnogo lepšej podobi na drugih takih razstavah.

Pa tudi sami ogerski državljani delajo proti milenijskim svečanostim. Slovaki, Srbi in Rumuni so se izjavili proti vsaki proslavi, ki bi se vršila v njihovem imenu. Posebno Rumuni so v zadnjem času, ko so se njihove razcepane stranke zopet zjedini, začeli javno agitirati proti Mažarom, ki hočejo s silo nemažarske narode vplesti v te svečanosti, češ da so dolžni vsi državljani veseliti se tisočletnemu obstanku mažarske države. — Omenjeni narodi so sicer res ogerski državljani, ali Mažari jih smatrajo in tudi ravnaajo ž njimi kot z državljani minores gentium. In ravno to je rodilo omenjeni odpor proti tlačiteljem, ki bi radi pred vsem svetom pokazali, kako zadovoljno je prebivalstvo ogerske države pod vladno mažarsko. Zunanji svet pozna sicer že precej dobro te razmere na Ogorskem, ali po tem odporu se bode mogel še bolj prepričati, da je mažarska nadmoč nemažarskim narodom postala že neznosljiva. Po mnenju mažarskih mogotcev ni dovoljno, da so ti narodi tlačeni, nego bi morali na ta način svoje tlačitelje proslavljati kot osnovatelje in vzdrževalce takega krivičnega gospodstva. Le ta odpor nemažarskih narodov na Ogorskem bi mogel omenjenim svečanostim več škoditi, nego odpor zunanji, ker bi se na ta način pokazala vsemu svetu ona krvava rana, vsled katere krvavi ogerska država že dalje časa, ker jo mažarski državniki nočejo lečiti, nego s svojim krivičnim in nepostavnim ravnanjem še povečujejo.

Mažari se boje, da se tem nezadovoljnim narodom ne pridruži tudi Hrvatska. Zna se sicer, kakor sem že v zadnjem svojem dopisu omenil, da niso Hrvati niti najmanje oduševljeni za to razstavo, še manje pa za svečanosti, ki se bodo pri tej priložnosti godile.

Službena Hrvatska seveda stori vse, kar zahtevajo Mažari v tem pogledu. Sabor hrvatski je do zdaj dovolil za razstavo 100.000 gld., pa bo moral še, kakor se trdi, odobriti nekaj stroškov, ki bodo iznosili do 200.000 gld. S to ogromno svoto, ki se bode potrošila za hrvatski oddelek budimpeštanske razstave, mogle bi se pokriti doma mnoge potrebe, ki čakajo že leta in leta svoje pokritje. Ali sijaj ogerske države, kateri sestavni del je po teoriji in praksi naših mažarskih državnikov tudi Hrvatska v vsakem pogledu, zahteva brezobzirno tako ogromne žrtve. Pa naj bi se že nekaj žrtvovalo za to razstavo, če tudi hrvatski narod ne more imeti od nje velike koristi. Huje pa je, kar se zahteva v proslavo milenija od Hrvatov, namreč da oni skup z Mažari kot ogerski državljani slavijo obstanek mažarske dr-

žavne ideje. To je tako krivičen zahtev, da se mu mora upreti vsak pošten Hrvat. In tako je tudi v resnici.

Vsi hrvatski opozicijski listi pišejo odločno proti vsakemu sodelovanju pri teh svečanostih. Posebno pa je razburila hrvatski narod zadeva o zastavah Slavonije in Dalmacije, kateri bi mogla nositi pri svečanem obhodu mažarska velikaša. Ker je opozicija zahtevala, da se skliče radi tega naš sabor, precej so se posvetovali o tej zadevi v Budimpešti merodajni krogi, ter namignili naši vladi, naj gleda, da se ne skliče sabor pred jesenjo. Ogerska vlada bo tako poklicala hrvatski sabor, da sodeluje pri svečanostih v Budimpešti, zakaj bi sam o tem sklepal. In zvesti trabanti ogerske vlade, na čelu sam predsednik hrvatskega sabora Gjurgjević z nekimi mažaronskimi poslanci in z zastopniki hrvatske vlade, poslušajo svet iz Budimpešte ter sklenejo vse po njihovi volji. Sklene se, da se sabor za zdaj res ne skliče, ker to ni potrebno, nima namreč za razpravo nobene zakonske osnove, a da se poslanci potrudijo v Zagreb radi povabila ogerske vlade radi zastopanja pri slavnostih v Budimpešti, je kar nepotrebna stvar. Predsednik in dva podpredsednika morejo sabor čisto dostojanstveno zastopati, a ogerska vlada naj pošlje poziv naravnost na predsedništvo hrvatskega sabora, mesto na sabor, in vsa zadeva je urejena; pri tem pa še prihranjeno kakih 20.000 gld., kateri bi se potrošili za obdržavanje sabora. — Tedaj čast in dostojanstvo hrvatskega naroda se more žrtvovati za borih 20.000 gld. A ke v jesenskem zasedanju hrvatski sabor ni cele tri tedne imel nobene sednice, ker so naši poslanci morali biti v Budimpešti, takrat pa ni nobeden hotel misliti na varčnost, nego sedaj, ko se je imelo rešiti vprašanje v javnosti, da bi zvedel ves svet, je li hrvatski narod zares želi sam proslaviti vkup z Mažari to glasovito tisočletnico. Mažari so lokavi, pa so naše mažarone pridobili še o pravem času za svoj predlog. Naj se ne sliši iz hrvatske sabornice protest opozicije proti sodelovanju hrvatskega naroda pri teh svečanostih. Če se piše že po časopisih proti temu, naj se vsaj iz zastopstva celega naroda to ne sliši, pa da se svetu še bolj oči ne odpro, kako so Mažari malo obljubljeni celo pri svojih najbližnjih zaveznikih. Tako se duši javno mnenje tamkaj, kjer se ne bi smelo, a naši mažarohi so s tem pokazali, da malo marijo za dostojanstvo in ugled hrvatskega naroda pred mažarskim narodom, kakor tudi pred zunanjim svetom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. aprila.

Volitev dunajskega župana se vrši po poročilu liberalnih listov najbrže 22. t. m., mej tem ko imenujejo protisemitski listi 15. t. m. O volitvi sami krožijo še vedno jednaka poročila, da bodo namreč oddali vsi antisemitski odborniki svoje glasove dr. Luegerju vsaj pri prvi volitvi. Ker se pa še vedno vzdržuje vest, da dr. Lueger ne bode potrjen za župana, menijo liberalni krogi, da bode pri drugi volitvi skoro gotovo izvoljen dr. Kupka ali pa kdo drugi, o katerem sedaj nihče ne sanja. Gledé tega nimamo torej nikake gotovosti, tem manj, ker antisemitski listi o tem ne črhnejo niti besedice. Dr. Lueger je še na počitnicah izvan Dunaja in se povrne baje nazaj še le dan pred volitvijo.

Dr. Adler o volilni preosnovi. Povodom socijalno - demokratičnega strankarskega shoda v Pragi je mej drugimi govoril tudi vodja dunajskih socijalnih demokratov dr. Adler in sicer o novi volilni preosnovi. Govornik je povedal vse pomisleke zoper Badenijevo predlogo, ki obstoje v tem, da delavski stan še sedaj nima pričakovati take volilne pravice, kakoršno zahteva pravičnost, ter grajal razne stranke državnega zbora, ki niso glasovale za direktno, tajno in občno volilno pravico. Nadalje pa pravi govornik, da se vendar tudi to ne sme zavreči, kar nam ponuja vlada, kajti pri bodočih volitvah bode nastopilo 3.600.000 volilcev, ki dosedaj niso imeli nikakih pravic. S tem pa nam je dana v roke moč, pravi vodja nadalje, in zdaj lahko stopimo pred ljudstvo in mu rečemo: „Da imate volilno pravico, to je naše delo; da je tako slaba, je krivda drugih. Ako hočete boljšo, hodite z nami“. S tem se je hotel vodja dunajskih socijalnih demokratov pohvaliti, da je sedanja volilna preosnova zasluga socijalne demokracije, kar mu pa more le tisti verjeti, katerega so socijalistične fraze popolno

preslepili in ki ni prav nič poučen o gibanju in zahtevah krščanskih socijalistov.

Odstop sekcijskega načelnika Kršnjavi. Ze povodom znanih dogodkov v jeseni minulega leta je vložil sekcijski načelnik v naučnem oddelku, Kršnjavi, ostavko, ko je uvidel, da uživa splošno nezaupanje. Ob povrnitvi Hedervaryja s potovanja je Kršnjavi opetovano prosil, naj se ozira na njegovo prošnjo, kar se je po poročilu iz Zagreba tudi zgodilo. Kot vzrok se navajajo mnogovrstne osebne in stvarne razprtije. Kršnjavi stopi v trajni pokoj; prosil je sicer, da bi se mu z nova podelila profesura na zagrebškem vseučilišču, toda do sedaj se še ni ustreglo njegovi želji. Njegovo mesto se namerava spopolniti še le v jeseni. Zastopnik Liberalno časopisje v veliki meri obžaluje odstoj moža, „čegar velika in slavna dela ostanejo kot trajni spomin na njegovo vsestransko delovanje.“ Trezno misleči svet pa gotovo ni tega mnjenja, kajti delovanje Kršnjavijevo in pa posledice njegovega delovanja so javnosti mnogo več škodile, nego koristile.

Rumuni in ogerska milenijska svečanost. Rumune je zelo razburil vspešni slavnosti tisočletnice, katerega je objavila ogerska vlada. Ne ugaia jim namreč, da se bode pri slovesnem obhodu mej drugim baje nosila tudi rumunska zastava, katera ima Mažare spominjati na to, da je bila svojedobno tudi ta država v njihovi lasti. Vsled tega postopanja rumunskih krogov prinašajo ogerski listi zelo pikre članke ter hočejo dokazati, da s tem Rumunija ne bode izgubila nikakega ugleda, ako je zastopana pri milenijski slavnosti, kar pa po mnenju nekaterih listov še ni dognana stvar. Mogoče je, da bode razburjenost Rumunov privedla Mažare do tega, da opusté svojo prvotno misel, kakor se je to zgodilo tudi leta 1867 povodom cesarjevega kronanja v Budimpešti.

Položaj Bourgeoisovega kabineta. V zadnji seji francoskega senata se je dovolj jasno pokazalo, da so sošteti dnevi sedanje francoske vlade. Ministerstvo, kateremu se izreče v senatu nezaupnica s toliko večino glasov, je popolno dozorelo za odstoj. Pri takoj na to vrščem se ministerskem posvetovanju se je sicer sklenilo, da se kabinet še ne umakne s svojih sedežev, ker še vedno vživa nekako zaupanje poslanske zbornice, vendar pa so se temu sklepu odločno upirali Sarrien in nekateri njegovi somišljeniki. Še bolj kakor povodom zadnje seje senata se je pa Bourgeois predvčerašnjem lahko prepričal, kako malo zaupanja vživa on in njegov kabinet mej francoskim prebivalstvom. Mej tem ko je nebrojna množica, ki je prisostvovala običajnim pomladnim dirkam v Auteuilu, naudušeno pozdravljala predsednika Faure in senatorje, padale so na Bourgeoisovo ministerstvo ostre pušice in klici: „Proč z Bourgeoisom!“ Le policijskim organom se imajo zahvaliti člani kabineta, da so srečno odnesli pete. V takih okolištinah je nadaljni obstoj pač nemogoč. Trdi se, da se za jedenkrat preosnuje sedanji kabinet in izključi iz njega pravosodni minister Ricard, ki je za Bourgeoisom najmanj priljubljen mej ljudstvom. Da pa se s to preosnovno ne bode še pomirila splošna razburjenost, je dognana stvar, kajti francosko prebivalstvo bode gotovo delalo tako dolgo, da pokaže vrata kabinetu, ki ima v obeh zbornicah le še 26 glasov večine.

Gospodarski položaj v Siciliji. V kratkem bode predložila italijanska vlada zbornicama načrte zakona glede zboljšanja žalostnih razmer v Siciliji, o katerih smo že večkrat obširneje govorili. Potrebo enakih zakonov so že davno uvideli razni državniki, toda nihče ni imel dovolj poguma, da se izvedo. Revščina, ki vlada posebno v nižjih slojih ljudstva, kliče že leta in leta po pomoči, toda dokler je imel v rokah državno krmilo lisjak Crispi, ni bilo misliti na kako zboljšanje prežalostnega stanja sicilijskih prebivalcev. Rudinijeva vlada je pa videti v tem oziru nekoliko boljša. Iz najnovejših brzojavnih poročil iz Italije je razvidno, da je Rudini pri kralju izposloval dekret, s katerim se določa za vse sicilijske pokrajine kraljev civilni komisar s sedežem v Palermo, pooblaščen z vsemi javnimi pravicami. — Imenovani pooblaščenec bode odgovoren za svoje delovanje jedino le kralju samemu. Ta kraljevi odlok se bode predložil v prvi seji obema zbornicama, ki ga pa seveda ne bodeta znatno spremenili. Storjen je že tudi nadaljni korak, kajti s posebnim odlokom je imenoval kralj senatorja grofa Codronchi ministrom brez portfelja in civilnim komisarjem za Si-

cilijo. S tem seveda še ni rečeno, da je Siciliji že zagotovljena zlata doba, kajti ta je odvisna jedino le od postopanja novega komisarja, toda vlada in postavodajalne oblasti imajo sedaj najugodnejšo priliko, da se pri kovanju novih postav za Sicilijo ozirajo na veliko bedo ondotnega prebivalstva in ukrepejo potrebno v zboljšanje žalostnih razmer. Napovedani so sicer razni načrti, po katerih se nameravajo pravičnejše urediti razmere v žvepljenih rudnikih, toda kaj ukrene o tem zbornična večina, videli bomo pozneje.

Kuba in Zvezne države. Odsek obeh zbornic zveznih držav severno-ameriških je imel 6. t. m. težko zaželeno sejo, pri kateri se je imelo definitivno odločiti o sklepu senata glede priznanja Kube. Imenovani odsek šestih članov je soglasno potrdil omenjeni sklep senata. Ker se pa poslanska zbornica v svoji prvi seji ni določno izrekla za imenovanje predlog, posvetovali sta se včeraj obe zbornici skupno. Pri tej seji se je z 244 proti 27 glasovom definitivno odločilo, da postane Kuba neodvisna republika in se pripozna za samostojno vojno silo. Ta sklep je toraj pravomečen in je postal zakon ter ne potrebuje niti potrdila od strani predsednika Clevelanda. O poslednjem se trdi, da glede tega ne bode storil nikakih korakov.

Dogodki v južni Afriki. V onem delu zlata bogate južne Afrike, ki je pod pokroviteljstvom angleške vlade, se vedno bolj razširja ogenj upora. Poleg Matabelov, ki so v minulih dneh pobili 200 Evropejcev, začeli so se sedaj gibati tudi Bečuanji, ki prebivajo na zahodni strani od Transvaala. Razburila jih je posebno stroga naredba Chartered Compagny-je glede živinoreje, ki zahteva zase 45 odstotkov vse goveje živine. Angleška vlada je začela pošiljati in nabirati vojnih močij, toda bati se je, da se ne upro vsi sosedni narodi, katerim bi bila Anglija težko kos.

Cerkveni letopis.

Križev pot v Jeruzalemu.

(Spisal dr. Fr. Sedej.)
(Konec.)

A čas je že, da se poslovimo od Golgote in obiščemo še zadnjo postajo (XIV. stacijo). Podamo se zopet po stopnicah navzdol, a ne po onih, po katerih smo prišli, ampak po drugih (grških), prvim ravno nasprotnih. Prišedši v spodnji del cerkve sv. groba, zagledamo vhodnim vratam nasproti četverooglato rudečo kamneno ploščo, 2 m 70 cm. dolgo in 1 m 30 cm široko, nad njo pa deset dragocenih lamp. Tu je baje skrit oni kamen, na katerem so Kristusovo mrtvo telo z dišavami mazili. Zato pa vsak pobožen romar pred to ploščo poklekne in jo spoštljivo poljubi. Grki in Rusi razkolniki kupujejo platno od grških menihov ter ga polagajo na to ploščo (»kamen miropomazanja«); potem gredo k Jordanu kopat se, tam, kjer je bil Kristus od sv. Ivana Krsnika krščen, ter se pri kopanju zavijejo v to rjuho; po smrti pa se dajo v njej pokopati.

Če hočeva priti k sv. grobu, morava zaviti jo na levo.

Kmalu prideva pod velikansko in visoko kuplo z galerijami, katero nosé mogočni stebri. Pod to kuplo je kapelica sv. groba, nekaj prezbiterij cele cerkve. Ladijo cerkve pa so si osvojili Grki razkolniki, kakor že ime »katholikon« pričuje. Sv. grob, kakor tudi vsa ogromna cerkev je neka zmes vzhodne in zapadne umetnosti, imponuje pa vender. Pred kapelico groba Gospodovega stojita na obeh straneh dva velikanska svečnika in še mnogo manjših poleg. Na pročelju vise krasne in dragocene lampe ter osvetljujejo podobo vstalega Zveličarja, ki je nad vhodom. Stopivši čez mozajični tlak v prvi del svetogrobne kapelice vidimo v sredi kos onega kamena, ki je zapiral vhod Kristusovega groba in na katerem je angelj sedel, ko so prišle svete žene sveto telo mazilit. Zato se zove ta kapelica »angeljska kapelica«. Stene so vse z belim marmorjem preoblečene in pokrivajo prvotno skalo sv. groba.

Skozi jako nizki in ozki vhod se moremo skloniti, da pridemo v drugo še manjšo kapelico, kjer je bil Kristus pokopan in je njegov pravi grob, kar se da lahko dokazati. Sveti grob sam je 1 meter in 89 cm. dolg in 93 cm. širok in se naslanja na treh straneh k skalnati steni. Spred in zgoraj je sveti grob prevlečen z belim marmorjem. Nad svetim grobom kroži 30 cm. širok okrajek, na katerega devajo oo. frančiškani altare portatile, da se lahko

sveta maša služi. Stena nad svetim grobom, oziroma nad oltarjem, je razdeljena v tri dele. V srednjem polju, ki pripada Grkom razkolnikom, predstavlja beli marmornat relief vstalega Zveličarja, zmagovalca pekla in smrti. Tudi na levem in desnem stranskem polju, katerih jedno je last Latincev, drugo pa Armencev, so postavljene krasne podobe Gospoda iz groba vstalega. Vmes med svečniki blesté pa šopki umetnih rož.

Vrh podob visi 43 lamp, ki so zopet razdeljene med razne krščanske sekte. Pravico, na sv. grobu opravljati božjo službo, ima pa le trojica: Latinci smejo vsaki dan služiti dve tihi in jedno peto mašo, Grki razkolniki in Armenci pa le po jedno. Tako vidimo, da se različne krščanske cerkve pulijo za Gospodov grob. Neprijetno dirne človeka to tekmovanje, posebno ko okoli sv. groba sliši zmes vsakovrstnega petja in vpitja, a nazadnje velja ta vnetost vendar le Zveličarju, katerega grob je pri vsem tem častitljiv. Et erit sepulchrum Ejus gloriosum — tako je prerokoval o njem že Izaija XI., 10.

Tu je tedaj zadnji stacijo; zadnja priča Gospodovega ponižanja in prva njegovega častitega vstajenja. Pomolimo tu prav goreče in pridružimo se pevajoči procesiji, ki gre trikrat okoli svetega groba, oziroma kapele. Dandanes se lahko hodi okoli svetogrobne kapele, a pred letom 326 je bil sveti grob v živi skali, kakor se še sedaj vidijo v Palestini različni judovski grobovi.

Očetje frančiškani nas po končanem križevem potu rodijo od svetega groba proti severu v svojo lastnino, namreč v »kapelo prikazanja«. Pred to kapelo pa je nekaj predvor (ploščad), kjer so orglje, njim nasproti pa oltar, posvečen Mariji Magdaleni. Na tem mestu namreč se je bil vstali Zveličar prikazal Mariji Magdaleni v podobi vrtnarja. Že evangelijski dogodek sam na sebi je jako ganljiv, če ga le čitamo. A sedaj sem bil osebno na tem mestu, in ko je antifonator z jako zvonkim glasom živo izražujoč evangelijski prizor, zapel kitico o Mariji Magdaleni in so mogočne orglje zadonele, se mi je zdel še najlepši trenutek, katerega sem doživel v cerkvi sv. groba.

H koncu stopimo čez nekaj stopnic še v kapelo prikazanja, kjer se je Zveličar svoji žalujoči materi najprej prikazal. Po ustnem poročilu se namreč Mati Božja ni mogla ločiti od groba svojega Sinu ter je v groba obližju čakala njegovega vstajenja. Najboljši sin pa je svoji najboljši materi kmalu obrisal solze, prikazavši se jej brž po svojem vstajenju, in sicer na tem mestu. Zato pa je glavni oltar temu dogodku posvečen. Na desni strani glavnega oltarja je drug nič manj znamenit, namreč oltar stebra, pri katerem je bil Jezus bičan. Steber je iz porfirja in kakih 60 cm. visok, 30 cm. pa širok. Samo jedenkrat na leto, in sicer v sredo velikega tedna, se steber lahko vidi in poljubi. Drugače pa verniki skozi luknjico v vratih vtikajo palice in spominke, da se stebra dotaknejo.

Ko so odpeli čč. frančiškani koralne litanije in neke druge molitve, je bil križev pot pri kraju. Podali so se v svoj samostan, ki se dotika »kapele prikazanja«.

Iz navedenih črtic lahko spoznaš, da gre križev pot sem pa tje (v siksaku) od vzhoda proti zapadu. Cela dolgost njegova znaša okoli tisoč korakov. Posamni stacijoni so označeni ali z vzdanimi kameni ali pa z napisi. Devet stacijonov omenja sveto pismo, ostalih pet (trikratni padec pod križem, srečanje z Marijo Devico in Veroniko) pa nam jamči prestaro ustno poročilo. Da je začetek in konec križevega pota (Golgota) na istem mestu, ko za časa Kristusovega, je pisatelju teh vrstic dognana stvar. Ne samo zgodovinske priče, novejša izkopanine, ustno sporočilo dokazujejo to, ampak nasprotno mnenje je moralno nemogoče. Da bi se Mati Božja, apostoli in učenci Gospodovi, ki so večkrat obiskovali mesto trpljenja in vstajenja, bili v tem vprašanju zmotili, da bi prvi kristijani bili gledé svetih mest tako nemarni in nevedni, da bi sploh vsa katoliška cerkev o tej velevažni zadevi se zmotila, to naj verje le kak Judaeus Apella ali pa kak neracionalen racijonalist!

Socijalne stvari.

Kmečko vprašanje.

(Dalje.)

6. Zadruga pa ne bo samo kmetskih pridelkov celega okraja skupno prodajala (kar se bo včasih posebno hitro dovršilo pri vojaških dobavah),

ona bo tudi za svoje člane skupno kupovala vse take reči, ki jih kmetje ali potrebujejo, ali pa iz navade rabijo, kakor kmetijske stroje, umetna gnojila, plemensko živino, plemenska semena, kavo, sladkor, špirit, vino, stavbeni les itd.

Na tak način se kmetje znebijo prekupecev, in dobiček, ki so ga do zdaj ti imeli, ostane kmetom. Prekupec (trgovec, kramar) žanje zdaj dvakrat, kedar od kmetov njih pridelke kupuje in kedar jim iz tujine došlo blago prodaja; zato se večkrat primeri, da je vsa soseska revna, le gospod trgovec je bogat. Če bodo kmetijske zadruge dobro urejene, potem teh prekupecev ne bo več treba.

7. Za planinske dežele in pokrajine se mora zboljšati gozdna postava. Gorjanski kmetovalci pridelajo malo žita, komaj za domačo potrebo, oni živijo od živinoreje. Ako se jim pa paša omejuje in zabranjuje, ne morejo dosti živine rediti, torej tudi ne izhajati.

Gospoda tišči na to, da bi zrastle prav veliki gozdi, kjer bi se zaredilo mnogo zverine, katero bi potem gospodje preganjali in lovili ter se s tem kratkočasili. Kmetu pa ni za kratek čas, njemu se gre za obstanek, on mora paše dosti imeti, zato nepotrebni les (gozd) rad poseka, da pašnike razširi. Toliko gozda pusti že stati, kar ga potrebuje za domače potrebe, za stavbe in drva. Zagovorniki gozdne postave pravijo, da gozdi zabranjujejo povodnji. Ta je pa bosa, kajti leta 1826 je bilo še dosti gozdov, pa je bila vendar velika povodenj v naših krajih.

Eno pritrdimo, strmine naj se pogozdujejo, s tem se zabrani, da se prstene plasti ob deževju ne vdirajo in ne posipajo navzdol; za pašo pa strmine itak niso rabljive. Da bi gozd ne mogel rasti, koder se pase, je prazna izmišljotina gospodov pri zeleni mizi.

Nekdaj so gorjanski kmetje pasli po vseh svojih planinah, pa so jim vendar lepi gozdi zrastle. Tudi koza za gozd ni tako škodljiva, kakor ti ljudje vpijejo. Od nekdanj so pasli koze, in smereke so vender zrastle. Dokler še ni trave, ne listja, je res bolje, da se koze ne gonijo na pašo, kajti če drugega ni, morajo ščipati smerečje vršičke; če je pa že kaj listja in trave, potem koza smereke ne bo več pogledala.

Sicer pa tudi ni tako grozna nesreča, če koza kaki smerečici vrh odščipne in se drevesce vsled tega posuši. Kjer mladi gozd ni umetno nasajen, ampak se sam od sebe zarašča, stoji navadno cela gruča mladih smerečic na enem kupu, druga tik druge; vse ne morejo rasti na istem prostoru, katera hitreje raste, tista ostane in vse svoje sestrice zaduši.

Koza pa najvišjega vrha ne doseže, torej ogrize le manjše smerečice, ki so itak prej ali slej smrti zapadle, toraj koza ni storila nobene škode. Nasprotno je pa res, da koza marsikje smereko zasadi, kamor bi je noben gozdar vsaditi ne mogel. Ako veter drevesno seme zanese na skalo, kjer je nekoliko prsti, to seme ne bo rastle, dokler suho na vrhu leži, da ga druga sapa zopet odnese.

Če pa koza na skalo priskače in seme s parkljem v zemljo potlači, potem začne seme v zemlji rasti in kal poganjati. Da so kozo v tako hudo prepoved djali, je velika nesreča za revne ljudi. Za marsikaterega kočarja, ki je imel ženo in otroke, bila je velika pomoč, ako je imel dve ali tri koze, ki so mu dajale mleko in zabelo. Pa kaj se zmeni sita gospoda za revno ljudstvo!

Poslanec Peitler je v državnem zboru pravil, da na Koroškem pašo prepovedujejo še v takih viščinah, kjer že nobeno drevo več ne raste! Gozdna postava se mora na vsak način v tem smislu predelati, da dobijo kmetje vse pašne pravice nazaj. Pomnoženje živine je gotovo več državi v korist, nego lovsko kratkočasje gospodov graščakov in bogatašev.

Odpraviti se morajo tudi predpravitve graščinskih gozdarjev, da smejo na kmetovo živino streljati, kedar stopi na graščinsko zemljišče.

8. Splošne so tudi pritožbe zoper lovsko postavo. O teh imajo sklepati deželni zbori. Pa kjer so ti v liberalnih rokah, tam je tudi lovska postava umerjena po željah liberalnih graščakov in mestnih bogatašev, ki imajo ali graščine na deželi ali pa love v najemu. Zverina sme kmetu škodo delati, kmet pa zverini ne sme nič žalega storiti; če bi zajca ubil, je huje kaznovan, kakor če bi človeka. Grofov gozdar pa sme streljati celo na kmetovo domačo živino.

Ce kmet zavolj škode po zverini storjene toži, ga tako zvijejo, da mora on cenilno komisijo plačati, in namesto da bi kaj dobil, mora še trikrat toliko na vrh plačati. Sicer pa se je o tem predmetu že toliko pisalo in govorilo, da bi bilo odveč, še kaj dostaviti. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. aprila.

(Nulla dies sine linea.) Za ta latinski rek je z ozirom na pisarenje „Slov. Naroda“ primeren jedini prevod: Vsaki dan — nove laži! Naši čitatelji so priče, kako moramo dan za dnevom v našem listu take neresnice registrovati. „Narod“ se za to ne meni in nadaljuje svojo nepošteno strankarsko borbo. — Danes nam je zopet navesti celo kopo takih neresnic, katere je nagromadil „Narod“, odgovarjajoč govoru mestnega odbornika Kalana glede pouka v veronauku na nemških ljudskih šolah v Ljubljani. Iz omenjenega govora je jednostavno razvideti, da je škofijstvo vse storilo, kar je v njegovi moči, da bi vsaj deloma doseglo pouk veronauka na teh šolah v materinem jeziku, mestni šolski svet pa zato ni storil ničesar, vso stvar zavračeval več nego dve leti, odklanjal v tem smislu stavljenе prošnje gg. katehetov, rekoč, da niso v nobenem oziru utemeljene. Vse v omenjenem govoru objavljeno sloni na podlagi uradnih aktov, katerih seveda tudi „Narod“ ne more utajiti. A vkljub temu piše „Narod“, da je mestni odbornik Kalan „kot najznamenitejši zavijač klerikalne stranke tudi glede pouka krščanskega nauka na mestnih ljudskih šolah zavijal po svoji stari metodi“, da je škof kriv, da se slovenski otroci maltretirajo z nemškim katekizmom, ker ko bi tega ne hotel, bi sploh nobenemu ne dovolil, da poučuje na takih šolah, koder se slovenski otroci ne poučujejo v slovenskem učnem jeziku (!). Kaj tacega more sploh zapisati le tak, kateremu je vse eno, ali se otroci sploh kaj učijo krščanskega nauka ali pa nič. — Mestni šolski svet — piše „Narod“ — je vstregel prošnji za pomnožitev ur, toda tega „Narod“ ne pove, da je odklonil prošnjo gg. katehetov, češ da ni v nobenem oziru vtemeljena, da ni dal na vlogo škofijstva dve leti nobenega odgovora, ter da sploh tudi z mezincem ni zganil v prilog pouku v materinem jeziku. — „Narod“ se izgovarja, da mestni šolski svet po sedanjem šolskem zakonu ne more spreminjati učnega jezika. Zakon je torej tukaj pomanjkljiv in vendar je „Slovensko društvo“ po dr. Tavčarju na prvem svojem shodu se izreklo, da sedanji šolski zakon je vsaj za našo deželo dober in da ga ni treba spreminjati, in uprav „Narod“ je opetovano poudarjal, da škofje nimajo nič govoriti pri šolskem zakonu, sedaj pa našega škofa dela odgovornega za to, proti čemur se on z drugimi škofi vred bori. — „Narod“ nadalje piše: „Duhovščina ima mnogokrat priliko, da pouči te vrste ljudi (namreč stariše, ki pošiljajo slovenske otroke v nemške šole), a še nikdar nismo čuli, da bi se bilo kaj zgodilo, in če so nemške šole prenapolnjene s slovenskimi otroci, je tega najbrž kriva narodna brezbriznost ljubljanskih duhovnikov.“ — Ta napad moramo z vso odločnostjo zavrniti, kajti bolj neosnovano bi „Narod“ pač ljubljanske duhovščine ne mogel napasti, ker dobro vé, da v tem oziru gg. župniki vsako leto poučujejo stariše pri oddajanju izpiskov iz krstne matice. In tudi naše časopisje je storilo v tem vsikdar pošteno svojo dolžnost. Berite „Slovenca“ in „Domoljuba“, kako smo ob pričetku šolskega leta pisali v tem oziru. Sploh pa ali „Narodova“ gospoda nima celo nobenega vpliva na ljubljanske stariše, vsaj vedno trobi „Narod“, da naša stranka nima v Ljubljani nobene veljave, kako naj je torej za to odgovorna, da stariši, ki se deloma prištevajo slovenski inteligenciji, pošiljajo svoje otroke v nemške šole? „Narod“ piše: „V prejšnjem deželnem odboru sta škofovemu komandu ponižno uklanjajoča se gospoda Detela in dr. Papež dovoljevala za vsako od deželnega šolskega sveta zahtevano razširjenje nemških šol potrebno svoto, in v deželnem šolskem svetu je s pomočjo škofovega zastopnika Klofutarja prodir vsak tak predlog.“ — Temu nasproti konstatujemo, da je bil v prejšnjem deželnem odboru vsak v tem smislu stavljeni predlog soglasno vsprejet, da sta zanj torej tudi glasovala „Narodovca“ Murnik in dr. Vošnjak in da se je isto zgodilo tudi v deželnem šolskem svetu. Vsaj je dr. vitez Bleiweis, ki je tudi v deželnem šolskem svetu,

sam priznal v mestni seji, ko je bil razgovor o tem, da se v tem oziru proti določilom zakona ne da nič doseči. — Tu imamo zopet kup debelih lažij, katere je „Narod“ nagromadil v jedni sami notici. S takimi nasprotniki je borba res težavna, a nadejamo se, da zdrav razum našega naroda vendar končno spozna, kam je „Narod“ zavozil zaradi osebne častilakomnosti in gospodstvaželnosti par svojih kolovodij.

(„Glasbene Matice“ koncert.) Za tretji letošnji koncert „Glasbene Matice“ dne 14. t. m., pri katerem se bode izvajal program prvega dunajskega koncerta in nastopijo dame v narodnih nošah, se kaže toliko zanimanje, posebno tudi po deželi, da ni mogoče ustreči vsem povprašanjem po sedežih. Odbor je torej sklenil, da se bode ta koncert ponovil v četrtek, dne 16. t. m. in prosi, da bi domačini blagovolili za prvi koncert prepustiti prvenstvo vnanjim gostom. Naročila za sedeže za drugi koncert naj se pravočasno pošljejo g. Češarku v stari čitalniški trafiki, v Selenburgovih ulicah.

(Nezgoda.) Deželnega predsednika je v nedeljo konj ranil na obrazu. Rana ni nevarna.

(Na Črnučah) smo se velikonočni ponedeljek poslovlili od naše farne cerkve; prelep govor v slovo je govoril č. gospod P. Jožef, ki je prvi in zadnji govoril v tej cerkvi iz naše cerkvene lece; obilo ljudstva se je zbralo tudi iz sesednih župnij, ki so pazljivo sledili lepim besedam govornikovim; po končanem, v tej cerkvi zadnjem opravi smo v procesiji slovesno prenesli Najsvetejše v malo kapelico pri župnišču, pri katerem opravi je blagovoljno sodeloval sosed, č. gospod Simon Zupan, župnik na Ježici. — V torek po sveti maši pa je zapel mrtvaški zvon zadnje slovo mladi, še le leta 1880 sezidani, toliko krasni farni cerkvi in takoj se je pričelo delo podiranja. Bog daj pri delu svoj blagoslov!

(Iz Radeč.) 7. aprila. Dne 25. marca je umrl za šušico Anton Vogel, cerkovnik tukajšnje farne cerkve. Za svojo službo bil je prav vnet. Še v boleznih je večkrat naročal svojemu namestniku, kako naj to ali ono v cerkvi opravi in vredi. N. v m. p.! — Truplo utopljenega Jožefa Lazarja, ki je, kakor je „Slovenec“ že poročal, pred petimi tedni izginil, našli so včeraj na velikonočni ponedeljek v Savi blizu Vrhovega. Pogreb se vrši danes 7. t. m. Bog bodi milostljiv duši nesrečnega!

(V bolnišnico usmiljenih bratov) v Kandiji pri Novem Mestu so meseca marca vsprejeli 77 bolnikov, od katerih je 32 ozdravelo, 10 zboljšalo, 3 umrli, 32 pa jih je ostalo še v bolnišnici.

(Samomor.) Na vojaškem vežbalšču pri Mostah so dobili mrtvo truplo 33 letnega Antona Levca iz Dola. Samomorilec je držal v rokah revolver. — Truplo so prenesli v mrtvašnico pri D. M. v Polji.

(Potres.) Iz Podmelca na Goriškem: V noči na velikonočni ponedeljek čutili smo tu po 10. uri zvečer precej močan, več sekund trajajoč potres. V neki bližnji vasi so čuli pri mrliču, a ko se začne vse tresti in ropotati, beže prestrašeni vsi iz hiše, boječ se, da se vračajo žalostni in nepozabni pojavi lanske velike noči. Pozneje pa, hvala Bogu, nismo nič več čutili. Morebiti se je kruti potresni genij na obletnico za vedno od nas in Vas poslovil. Bog daj!

P.

(Osebna vest.) Pravni praktikant pri graškem deželnem sodišču gosp. Ivan Pošćić je imenovan tolmačem za slovenski in hrvatski jezik pri graškem sodišču.

(Imenovanja.) Finančno ravnateljstvo za Štajersko je imenovalo davčnega kontrolorja Jos. Nežmaha davkarjem, davčna pristava A. Rotterja in R. Krašovica kontrolorjema, rač. podčastnika pri lovskem bataljonu št. 7. A. Findišarja, tit. stražmeštra Fr. Albeggerja in davč. praktika M. Riedla davčnimi pristavi.

(Zboljšanje Ptujkega polja.) Poljedelsko ministerstvo je sporazumno z dež. odborom štajerskim razpisalo izdelavo načrta za zboljšanje Ptujkega polja. Ponudbe do 15. maja poljedelskemu ministerstvu. Pogoji so na vpogled tudi pri dež. odboru.

(Nadvojvoda Josip — častni doktor.) Budapeštanski vseučiliški senat hoče povodom tisočletnice imenovati več častnih doktorjev. Mej drugimi bode imenovan nadvojvoda Josip doktorjem modroslovja, ker je spisal slovnico ciganskega jezika in sploh pospešuje ogersko slovstvo.

(Ogerski dijaki na italijanskih vseučiliščih.) Za višjo gimnazijo na Reki z italijanskim učnim jezikom hoče ogerska vlada preskrbeti učiteljev na ta način, da bode vsako leto pošiljala nekaj dijakov na italijanska vseučilišča. Za prihodnje šolsko leto dobé trije dijaki ustanove po 800 gld.

(Nemški cesar in cesarica) se bodeta na povratku iz Italije mudila nekaj časa v Kotoru v Dalmaciji ter ogledala slapove Krke.

(Tožba proti Crispiju.) Iz Rima se poroča, da so ob odhodu bivšega ministerskega predsednika Crispija zasledili v javnih blagajnicah primanjkljeja do dveh milijonov lir. Mnogo denarja so na povelje Crispijevo porabili za volilne namene in podkupovanje opozicijskih časnikov. O nekaterih svotah pa ni nobenega dokazila glede porabe. Rudini je že večkrat zahteval pojasnil od Crispija, toda Crispi molči. Listi poročajo, da namerava Rudini tožiti Crispija. Pa ta lisjak ima še toliko veljave, da utegnejo tožbo preprečiti. Sicer pa Crispi ni jedini državnik v „zedinjeni“ Italiji, katerim je država molzna krava.

(Prebivalstvo v Avstriji) Nemcev je v Avstriji v odstotkih 36,1, Čehov 23,3, Poljakov 15,8, Rusinov 13,2, Slovencev 5, Srbov in Hrvatov 2,3, Italijanov 2,9, Rumunov 0,9. Nemci imajo drž. poslancev 174, (po številu bi jih morali imeti 127), Čehi 68 (82), Poljaki 58 (55), Rusini 8 (46), Slovenci 15 (17), Hrvati in Srbi 8 (10), Italijani 14 (11), Rumuni 4 (3).

(Prebivalstvo na zemlji.) Neki francoski list objavlja, da živi sedaj na zemlji okolu 1480 milijonov ljudi, in sicer v Aziji 825,954.000, v Evropi 357,379.000, v Afriki 163,953.000, v Ameriki 121,713.000, na otokih in polutnih pokrajinah 7,500.400, v Avstraliji 3,230.000.

Društva.

(Pevski zbor „Glasbene Matice“) ženski in moški, ima v četrtek 9. t. m., zvečer ob 8. uri sestanek v poletni dvorani „pri Maliču“. Na dnevnem redu so poročila in dogovori.

(Posojilnica v Radovljici) registrovana zadruga z omejenim poroštvom ima dne 21. aprila 1896 izvanredni občni zbor, pri katerem se izvoli jeden ud v nadzorstvo. Začetek ob 4. uri popoldne v posojilnični pisarni.

(Vabilo na velikoveselico) katero priredi narodna čitalnica v Dekanih na belo nedeljo t. j. dne 12. aprila 1896. točno ob 1/5. uri popoldne. Vspored: 1. Jenko: „Naprej“, svira godba. 2. Pozdrav. 3. Haiden: „Cesarska himna“, svira godba. 4. Volarič: „Ti osrečiti jo hoti“, poje možki zbor. 5. Zeller: romanza iz opere „der Vogelhändler“, svira godba. 6. Klaič: „Svrčanje“, poje četverspev. 7. Nedved: „Zvezna“, svira godba. 8. Krilan: „Stara mati“, deklamacija. 9. Maitzen: „Pretekli časi“, potpourri svira godba. 10. Carli: „Mazurka“, poje mešani zbor. 11. Maitzen: „Spomlad“, valček svira godba. 12. „Dva gospoda jeden sluga“, veseleigra v 1 dejanji. 13. Verdi: „Kvartet iz opere il Rigoletto“, svira godba. 14. Zajc: „Poputnica Nikole Jurišića“, poje možki zbor. 15. Ipavec: „Slovenec sem“, svira godba. 16. „Srečkanje na štiri lepše dobitke“. 17. Zajc: Zbor iz opere „Zrinski“, svira godba. 18. Po polurnem odmoru „ples“. Pri besedi in pri plesu svira izvrstna veteranska godba 13 mož iz Trsta. — Vstopnina k veselici za osebo 30 nvč., k plesu za moške 1 K., za ženske 40 nvč., sedeži po 10 nvč. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Telegrami.

Dunaj, 8. aprila. Notranje ministerstvo je dovolilo uvoz zaklanih prašičev iz Srbije v naravnostnem železniškem prometu. Jdnak odlok je izdalo ogersko poljedelsko ministerstvo.

Levov, 8. aprila. „Gazetta Lvovska“ dokumentuje poročilo nekaterih listov, da namerava odstopiti namestnik knez Sanguszko.

Rim, 8. aprila. Papež je vsprejel včeraj nadvojvodo Leuchtenberškega v zasebni avdijenci. Pozneje je obiskal nadvojvoda državnega tajnika kardinala Rampollo.

Rim, 8. aprila. Odbor beneških senatorjev in poslancev pozivlja vse člane obeh zbornic, naj se korporativno vdeležijo predstave pri nemškem cesarju in mu izroče udanostno spomenico.

Bruselj, 8. aprila. V minuli noči je pogorela neka tukajšna plesna dvorana. Zgorel je gospodar z ženo in trije otroci.

Carigrad, 8. aprila. Imenovanje Niazi-Beya generalnim komisarjem v Sredecu se uradno objavlja.

Pariz, 8. aprila. Vojno ministerstvo je naročilo generalu Kitschenerju, naj se ne prenagli v svojih operacijah in naj glede napada na dervise čaka ugodne prilike.

London, 8. aprila. „Daily News“ se poroča iz najboljših virov iz Carigrada, da je sultan podpisal odlok, v katerem se določa, da se imajo pregnati vsi krščanski misijonarji iz Armenije (?). Odlok še ni postal pravomočen. Stavile bi se mu lahko meje, ako bi velelasti storile svojo dolžnost.

London, 8. aprila. Angleško odposlanstvo, ki bode prisostvovalo kronanju ruskega cara v Moskvi, je odpotovalo včeraj zjutraj v Petrograd.

London, 8. aprila. „Reuters-Office“ poroča, da je neresnična vest o novi pogodbi mej Anglijo in Transvaalom, s katero bi se bile zavrgele določbe z leta 1884.

Za slabotne

bolehave valed pomanjkanja krvi in na živih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušenega učinka je **železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta)** priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literska steklenica velja 1 gld., pet pol literskih steklenic gld. 4.50. (122 50—8) 2

Umrli so:

7. aprila. Ludovika Burger, delavčeva hči, 20 let, Trnovske ulice 3, plučni edem.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
7.	9. zvečer	737.3	4.0	sl. svzh.	skoro jasno	
8.	7. zjutraj	736.3	4.3	sl. svzh.	del. jasno	0.2
	2. popol.	735.2	10.8	sr. vzh.	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura 4.4° in za 3.7° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 8. aprila.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	8	20	Špeh povojen, kgr.	—	68
Reč,	7	40	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	6	40	Jajce, jedno „	—	2
Oves, „	6	80	Mleko, liter „	—	10
Ajda, „	7	60	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7	—	Telečje „	—	66
Koruz, „	5	30	Svinjsko „	—	74
Krompir, „	2	90	Koštrunovo „	—	42
Leča, hktl.	12	—	Piščanec „	—	55
Grah, „	12	—	Golob „	—	20
Fizol, „	12	—	Seno, 100 kgr.	—	23
Mas'lo, kgr.	—	94	Slama, 100 „	—	23
Mast, „	—	74	Drva trda, 4 kub.m.	—	40
Špeh svež, „	—	64	„ mehka, 4 „	—	80

Eksekutivne dražbe.

Tomaža Kuštrina z Vojskega nepremakljivo posestvo (1805 gld.), terjatev 158 gld. 33 kr., dné 11. aprila in dné 16. maja v Idriji.

Janeza Kocjana iz Stare Vasi zemljišča (1105 gld.) dné 15. aprila in 20. maja v Mokronogu.

Zahvala.

272 1—1

Podpisani občinski urad se zahvali visoki c. kr. deželni vladi v Ljubljani za podeljeno podporo vsled pozebe v znesku 1500 goldinarjev. Jednako pa izrekamo zahvalo g. Gril-u, c. kr. okrajnemu glavarju v Litiji, za naklonjeno posredovanje v tej zadevi.

Občinski urad Trebeljevo,

dné 6. aprila 1896.

Jožef Gale,
župan.

Št. 387.

Razglas.

Mestna občina Kranj razpisuje **natečaj** za

stavbo novega gimnazijskega poslopja.

Vsa stavbinska dela, za katera je proračunjenih 110.700 gl., se le skupno oddajo.

Pismene, kolekovane ponudbe z varščino 10.000 gld. v gotovem denarji, hranilničnih knjižicah ali državnih obligacijah po borzni vrednosti, vložiti je zapečatené

do dne 18. aprila t. l.

opoludne pri podpisnem županstvu, kjer so načrti, pogoji in proračun na ogled.

Mestno županstvo v Kranju

256 3—2

dné 2. aprila 1896.

Št. 3036.

Razglas.

Zaradi oddaje

261 3—3

zgradbe gravitacijskega vodovoda

za Semič in Črnomelj razpisuje se **splošna ponudbena obravnava** s pristavkom, da se bo oziralo le na take ponudbe, ki se raztezajo na vse vrste del. Cela zgradba pa obsega sledeče vrste:

- 1) Dobava cevij v proračunjenem znesku . 35.807 gld. 32 kr.
- 2) Dobava armature „ „ 6.216 „ — „
- 3) Stavbinska dela „ „ 14.078 „ — „
- 4) Kopanje jarkov za cevi v prorač. „ „ 19.160 „ — „
- 5) Prevoznja cevij in armature v prorač. zn. 2.400 „ — „
- 6) Montiranje cevij v prorač. znesku . 8.270 „ 10 „

Vkup . . 85.931 gld. 42 kr.

Na to zgradbo nanašajoči se podatki (stroškovni proračun, stavbinski pogoji in črtež za orijentovanje) pošljejo se na zahtevo ponudnikom brezplačno.

Ponudniki vložé naj svoje kolekovane in zapečatené ponudbe z napisom: „Ponudba za prevzetje zgradbe gravitacijskega vodovoda za Semič in Črnomelj“

do 1. maja 1896. leta

pri vložnem zapisniku kranjskega deželnega odbora. Ponudbam pa se mora priložiti 5% jamčevine zgorej navedene svote, bodisi v gotovini, bodisi v obrestnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni ali pa jim je pridjati pobotnica, da se je ta jamčevina vplačala pri deželni blagajnici kranjski.

Vsak ponudnik se mora v ponudbi izjaviti, da so mu znani stavbinski pogoji ter da se jim v polnem obsegu podvrže. Plačilo, katero se zahteva, bodi izraženo v odstotkih popusta od jednotnih cen ali doplačila na te cene. Navesti se smejo tudi posebne jednotne cene, toda brez spremembe stavbinskega popisa. V tem slučaju se mora zračuniti tudi vsa svota za služka.

Deželni odbor si pridržuje pravico, izmed ponudnikov izbrati si podjetnika po svojem prevdaru, ne glede na to, koliko odstotkov kdo odjenja, ali pa tudi razpisati novo obravnavo.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 2. aprila 1896.

Razglas.

255 3—2

V imenu stavbenega odbora razpisuje podpisani

minuendo-dražbo

o popravil župnijske cerkve v Komendi.

Dražba se bo vršila **dné 20. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v župnišču v Komendi.**

Načrti in proračun so v župnišču na razpolago in v pregled. — Podvzetnik bo položil 10% kavecije do dné kolavdacije.

Komenda, dné 1. aprila 1896.

Martin Poč,
načelnik.

Št. 1173.

259 3—3

Gostilna v najem.

Podpisano **c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji** kot lastnik za izvrševanje gostilnega in krémarskega obrta, oddaja v imenu visokega erarja na **Cerkvenem trgu v Idriji** stoječo, novič popravljeno

gostilno „pri črnem orlu“

(takozvano veliko gostilno)

z zraven spadajočimi prostori, zemljišči in inventarjem, ravno tako tudi

letovišče „na Zemlji“

s 1. oktobrom 1896 v najem.

Zaradi najemnih pogojev se lahko pozvé v pisarni c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji mej uradnimi urami, in se tudi isti na željo dotičnikov pismeno določijo.

Osebn, predstava se želi, za oskrbovanje obrti je znanje obeh deželnih jezikov potrebno.

Oni, kateri se za ta najem zanimajo, naj svoje pismene, postavno kolekovane in zapečatené ponudbe z napisom „Ponudba za najem gostilne“ **vštevši do 1. majnika 1896** pri podpisnem uradu vložé.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji,

dné 1. aprila 1896.

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stropov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporočila po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10

Cement,
železniške šine,
traverze,

264 2

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre

Ne tratite tuje bobove kave,
ki nima nič redilnega!

Kdor pa vzame $\frac{2}{3}$ prave

Kneippove
sladne kave,

a v rudečih zavitkih
s tu pristavljeno varstveno znamko, in
 $\frac{1}{3}$ prave 145 24-5

Oelz-ove kave,

dobi odlično, redilno in dober kup kavino pijačo.

Na prodaj je povsod.

Išče se organist

za župnijo Prežganje.

Dohodkov v denarju okoli 100 gld. — Zemljišča skoraj
 $\frac{1}{4}$ zemlje, da lahko redi par govedi in prašičev. — Prednost
imajo oženjeni, ker kaže imeti tudi gostilnico. — Oglasiti se
je do 20. aprila t. l. 270 2-1

Župni urad na Prežganjem.

Na prodaj je lepo in veliko posestvo

z zidano hišo in gospodarskimi poslopji z
opeko krito in vse v dobrem stanu v Brezovšci
v lepem kraju na Dolenjskem, občina Mirna,
blizu železnice Trebnje in Velika Loka prav po ceni
in ugodnimi pogoji. Isto obstoji: iz njiv v lepi legi
in z lahkim obdelovanjem čez 20 oral, iz travnikov
z žlahtno travo čez 3 orale, iz vrtov z žlahtnim
sadjem blizu 1 orala, iz vinogradov z izvrstno vinsko
kapljico čez 2 orala, iz lepih bukovih in smrekovih
gozdov čez 26 oral; skupaj čez 53 oral.

Več pové lastnik Anton Sepič v Trstu, ali pa
Franc Zupančič v Rakovniku, pošta St. Rupert,
Dolenjsko. 240 5-4

Pri farni cerkvi na Krki je oddati služba organista in cerkovnika.

Plača znaša do 400 gld. Nastopi se koj ali o
sv. Jurju. 258 3-5

Cerkveno predstojništvo na Krki.

Najboljše, svetovno
črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje
obuvalo lepo temno-črno se
lesketajoče in si je želi
ohraniti trpežno, kupi naj
edino le

Fernolendtovo
črnilo za čevlje

c. kr. priv. tovarne,
ustanovljene
leta 1832 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj
se natančno na moje ime: St. Fernolendt.

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev
usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne
tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato
obuvalo in pisarni pečatni vosek. 33 52-13

Najboljše ure po najnižjih cenah.

Popravila zanesljivo pod
jamstvom.

Velika zaloga

Styria-koles

in raznovrstnih drugih zistemov.

Mehanična delavnica za svako popravilo,
vse po najnižjih cenah.

V obilni nakup se uljudno priporoča in prijazno vabi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani,
Mestni trg, nasproti rotovžu.

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F. P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel), najboljše in najceneje kritje streh.

Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne,
Česke peči. kakor tudi

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozaik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje
cerkv, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dorjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbino stroko
spadajoče predmete.

Trstne štorje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265) (30-2)

Matija Gerber

(Josip C. Gerber),

trgovina s šolskimi knjigami, pisalnim
orodjem in papirjem; največja zaloga
slovenskih in nemških molitvenikov,
galanterijna knjigoveznica v Ljubljani,

si usoja prijaviti, da se njegova prodajalnica od dné 7. t. m.
naprej do one dobe, ko bode dogotovljena njegova nova hiša na
Kongresnem trgu št. 4, nahaja

v baraki

nasproti stari hiši

ter se najtopleje priporoča slavnemu p. n. občinstvu.

271 3-1

Dunajska borza.

Dne 8. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 10 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 10 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 30 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 90 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 15 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	988 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	366 " — "
London vista	120 " 30 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "
20 mark	11 " 76 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 54 "
Italijanski bankovci	48 " 65 "
C. kr. cekini	5 " 65 "

Dne 7. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 " 25 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " — "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 " 25 "
Dunavske vravnave srečke 5%	127 " 50 "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 50 "
Posojilo goriškega mesta	112 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 35 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 20 "
Priporočene obveznice državne železnice	— " — "
" južne železnice 3%	167 " — "
" južne železnice 5%	130 " — "
dolenjskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 " — "
Ljubljanske srečke	22 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 " — "
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3440 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	448 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	96 " 25 "
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	63 " — "
Montanska družba avstr. plan.	86 " 25 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	161 " — "
Papirnih rubljev 100	126 " 62 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosege kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.